

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. E. Palanciuc)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cîmpoi, A. Danilov, I. Secrieru)

instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (T. Vieru, M. Ghervas, N. Craiu, V. Burduh, N. Vascan)

ÎNCHEIERE

30 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând cererea de revizuire declarată de Corina Mardari,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Candeba împotriva Corinei Mardari cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată și la acțiunea reconvențională depusă de Corina Mardari împotriva Cristinei Candeba și Societății cu Răspundere Limitată „Taxi Revoluție” cu privire la declararea nulă a contractului de împrumut,

împotriva deciziei din 08 august 2018 a Curții Supreme de Justiție, prin care s-a casat decizia din 23 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și s-a menținut hotărârea din 16 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 02 aprilie 2014, Cristina Candeba, reprezentată de avocatul Dumitru Cojocari, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Corinei Mardari cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta, Cristina Candeba a indicat că, la data de 24 ianuarie 2012, a încheiat cu pârâta Corina Mardari, contractul de împrumut nr. 01, prin care a transmis, cu împrumut, Corinei Mardari, suma de 7 000 euro, pe un termen de pînă la 31 martie 2013.

Astfel, reclamanta, Cristina Candeba a menționat că, la 27 noiembrie 2013, a înaintat către Corina Mardari, cerere prealabilă, prin care a solicitat executarea obligației asumate în baza contractului de împrumut nr. 01 din 24 ianuarie 2012, însă pînă în prezent nu a primit nici un răspuns de la pârâtă.

Reclamanta a mai menționat că, pârâta Corina Mardari, urma să execute obligația de restituire a sumei, la data de 31 martie 2013, respectiv din acea zi, pârâta urmează să achite dobândă de întârziere.

Reclamanta, Cristina Candeba a solicitat încasarea din contul pârâtei Corina Mardari, a sumei de 7 000 euro, cu titlu de datorie, a sumei de 16 340 lei, cu titlu de dobândă de întârziere și a cheltuielilor de judecată, compuse din taxa de stat, achitată la depunerea acțiunii.

La data de 16 mai 2016, Corina Mardari a înaintat acțiune reconvențională împotriva Cristinei Candeba și SRL „Taxi Revoluție” cu privire la declararea nulă a contractului de împrumut.

În motivarea acțiunii reconvenționale, reclamanta, în acțiunea reconvențională, Corina Mardari, a indicat că, la data de 20 ianuarie 2012, a încheiat cu SRL ”Taxi Revoluție”, contractul de vânzare-cumpărare a mijloacelor de transport nr. 01, prin care a procurat 7 automobile de model ”Geely MK”. La fel, a menționat că, având în vedere starea tehnică a automobilelor cumpărate, și anume lipseau unele piese auto de schimb, a achitat suma de 16 000 euro.

Totodată, reclamanta, în acțiunea reconvențională, Corina Mardari, a menționat că, s-a înțeles verbal, cu directorul SRL ”Taxi Revoluție”, Alexandru Crăciun și cu Cristina Candeba, ca ulterior, automobilele procurate, să fie reparate și completate cu piesele auto de schimb care lipseau, conform actelor de expertiză. După repararea automobilelor procurate în baza contractului de vânzare-cumpărare a mijloacelor de transport nr. 01 din 20 ianuarie 2012, încheiat între Corina Mardari și SRL ”Taxi Revoluție”, Corina Mardari, urma să mai achite suma de 7 000 euro peste un an.

Reclamanta în acțiunea reconvențională, Corina Mardari, a indicat că, a prezentat lista pieselor auto de schimb, care lipseau, de la automobilele cumpărate, iar, reprezentatul SRL ”Taxi Revoluție”, Alexandru Crăciun și Cristina Candeba, au fost de acord să micșoreze suma împrumutului din contractul de împrumut nr. 01 din 24 ianuarie 2012, la valoarea pieselor de schimb, care lipseau la automobilele procurate.

Ulterior, reprezentatul SRL ”Taxi Revoluție”, Alexandru Crăciun și Cristina Candeba, au propus să le fie returnate 2 automobile, procurate de Corina Mardari, în vederea stingerii obligațiilor reciproce. Însă, pârâții în acțiunea reconvențională, Cristina Candeba și SRL ”Taxi Revoluție”, s-au eschivat de la ridicarea automobilelor respective și de la modificarea sumei din contractul de împrumut, Cristina Candeba înaintând cerere de chemare în judecată împotriva Corinei Mardari, prin care a solicitat încasarea sumei de 7 000 euro, cu titlu de datorie, în baza contractului de împrumut nr. 01 din 24 ianuarie 2012.

Corina Mardari a invocat că, în urma înțelegerii verbale, la propunerea Cristinei Candeba și a reprezentatului SRL ”Taxi Revoluție”, Alexandru Crăciun, a fost încheiat contractul de împrumut nr. 01 din 24 ianuarie 2012, între Cristina Candeba și Corina Mardari, care de fapt, urma să ia forma unui contract de vânzare-cumpărare a 5 automobile și un contract de vânzare-cumpărare, în rate, a 2 automobile, încheiate între SRL ”Taxi Revoluție” și Corina Mardari.

Reclamanta în acțiunea reconvențională, Corina Mardari a menționat că, nu a primit de la pârâta în acțiunea reconvențională, Cristina Candeba, cu titlu de împrumut, nici o sumă de bani, ci doar a procurat automobile, în baza contractului de vânzare-cumpărare a mijloacelor de transport nr. 01, încheiat între Corina Mardari și SRL "Taxi Revoluție", fiind achitat prețul convenit.

De asemenea, reclamanta în acțiunea reconvențională, Corina Mardari, a indicat că, la data încheierii contractului de vânzare-cumpărare a mijloacelor de transport nr. 01, încheiat între ea și SRL "Taxi Revoluție", pârâta, SRL "Taxi-Revoluție" avea mai multe obligații pecuniare nestinse, fapt ce poate fi confirmat de creditorii SRL "Taxi-Revoluție".

Totodată, reclamanta în acțiunea reconvențională, Corina Mardari, a menționat că, în anul 2012, reprezentatul SRL "Taxi Revoluție", Alexandru Crăciun și pârâta în acțiunea reconvențională, Cristina Candeba, au divorțat fictiv, în vederea evitării aplicării sechestrului asupra bunurilor Cristinei Candeba, deși la acel moment se aflau împreună, peste hotarele Republicii Moldova.

Astfel, reclamanta, în acțiunea reconvențională, Corina Mardari, a menționat că, contractul de împrumut nr. 01 din 24 ianuarie 2012, este un act simulat, atât subiectiv cât și obiectiv, care ascunde de fapt o altă înțelegere și anume tranzacția de vânzare-cumpărare, în rate, a automobilelor.

Prin urmare, Corina Mardari a solicitat declararea nulității contractului de împrumut nr. 01 din 24 ianuarie 2012, ca fiind un act simulat, deoarece natura și conținutul contractului de împrumut nu corespunde realității tranzacției avute în vedere.

Prin hotărârea din 16 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Candeba împotriva Corinei Mardari cu privire la restituirea datoriei, încasarea dobânzii de întârziere și restituirea taxei de stat. S-a încasat din contul Corinei Mardari, în beneficiul Cristinei Candeba, datoria în mărime de 7 000 euro, echivalent în lei moldovenești, la momentul executării hotărârii, dobânda de întârziere, pentru perioada cuprinsă între 31 martie 2013 - 02 aprilie 2014, în mărime de 16 340 lei și taxa de stat, în mărime de 3 584 lei. S-a respins ca fiind neîntemeiată, acțiunea reconvențională depusă de Corina Mardari împotriva Cristinei Candeba și SRL "Taxi Revoluție" cu privire la declararea nulității contractului de împrumut.

Prin decizia din 23 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Corina Mardari, s-a casat integral, hotărârea din 16 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Candeba împotriva Corinei Mardari cu privire la încasarea datoriei, conform contractului de împrumut, încasarea dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată și s-a admis acțiunea reconvențională depusă de Corina Mardari împotriva Cristinei Candeba și SRL „Taxi Revoluție” cu privire la declararea nulă a contractului de împrumut, s-a declarat nul, contractul de împrumut nr. 01 din 24 ianuarie 2012, încheiat între Corina Mardari și Cristina Candeba, s-a încasat din contul Cristinei Candeba, în beneficiul Corinei Mardari, cheltuielile de judecată, legate de plata taxei de stat, în

sumă de 4 487 lei, achitată în instanța de fond și suma de 3 260 lei, achitată în instanța de apel.

Prin decizia din 08 august 2018 a Curții Supreme de Justiție s-a casat decizia din 23 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și s-a menținut hotărârea din data de 16 februarie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Candeba împotriva Corinei Mardari cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată și la acțiunea reconvențională depusă de Corina Mardari împotriva Cristinei Candeba și Societății cu Răspundere Limitată „Taxi Revoluție” cu privire la declararea nulă a contractului de împrumut.

La data de 29 noiembrie 2018, Corina Mardari a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 08 august 2018 a Curții Supreme de Justiție, prin care a solicitat admiterea cererii de revizuire, casarea deciziei din 08 august 2018 a Curții Supreme de Justiție și menținerea deciziei din 23 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de revizuire, revizuenta Corina Mardari a indicat că în decizia din 08 august 2018 a Curții Supreme de Justiție se menționează că la data de 04 iunie 2018, în adresa intimă, Corina Mardari, a fost expediată copia recursului declarat de Cristina Candeba, reprezentată de avocatul Dumitru Cojocari, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă, intimata Corina Mardari nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință la recursul declarat de Cristina Candeba, reprezentată de avocatul Dumitru Cojocari, în termenul stabilit.

Revizuenta Corina Mardari a specificat că motivul nedeunerii referinței îl constituie faptul că nu a recepționat copia recursului, precum și oricare altă înștiințare din partea Curții Supreme de Justiție, fapt ce se demonstrează prin lipsa la dosar a avizului de recepție.

La fel, revizuenta a menționat că soluția adoptată prin decizia din data de 08 august 2018 a Curții Supreme de Justiție contravine practicii judiciare relevante.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge ca inadmisibilă cererea de revizuire declarată de Corina Mardari.

În conformitate cu art. 452 alin. (1) și (1¹) Cod de procedură civilă, Instanța examinează cererea de revizuire în ședință publică în conformitate cu normele de examinare a cererii de chemare în judecată. Dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.

Astfel, Colegiul a decis examinarea cererii de revizuire fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei și orei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, or este inoportună invitarea participanților la proces, întrucât argumentele expuse în cererea de revizuire au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actului judecătoresc contestat. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, mutatis mutandis,

cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Pönkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 – 34).

Posibilitatea revizuirii prevăzute de Capitolul XXXIX din Codul de procedură civilă reprezintă o procedură excepțională. Prin urmare, cererile de revizuire a hotărârilor judecătorești trebuie supuse unei analize stricte.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. a) al Codului de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța poate emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Conform art. 451 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Colegiul menționează că revizuirea este posibilă doar în cazurile în care sunt invocate și sunt probate circumstanțe, fapte ori evenimente prevăzute de lege ca temeiuri, care sunt esențiale pentru relațiile în litigiu și de natură să influențeze soluția adoptată. Temeiurile declarării revizuirii sunt expres prevăzute în art. 449 Cod de procedură civilă, care poartă un caracter exhaustiv.

Pornind de la aceste cerințe, Colegiul relevă că revizuirea unei hotărâri date de către instanță este posibilă doar în cazul în care solicitantul, după devenirea irevocabilă a hotărârii, intră în posesia unui temei din cele prevăzute de art. 449 Cod de procedură civilă. În același timp, acest temei trebuie să vizeze situația de fapt, care a fost obiectul examinării cauzei, or, nu poate fi revizuită o hotărâre care elucidează o anumită situație de fapt, asupra căreia s-a pronunțat instanța, prin prisma unui temei care caracterizează o altă situație de fapt.

Colegiul reține că pentru a redeschide procesul trebuie să fie invocate temeiurile prevăzute de către art. 449 Cod de procedură civilă și prezentate circumstanțele sau faptele existente obiectiv pentru declararea revizuirii confirmate în fața instanței, prin prezentarea unor probe concludente.

Totodată, Colegiul indică că art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă prevede că revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei.

În interpretarea corectă a prevederii enunțate, instanța de revizuire relevă că, circumstanțele sau faptele menționate, trebuiau să existe obiectiv pînă la pronunțarea hotărârii, iar revizuentul nu putea cunoaște despre aceste circumstanțe anterior pronunțării hotărârii, revizuirea căreia se solicită.

În motivarea cererii de revizuire, revizuenta Corina Mardari a indicat că în decizia din 08 august 2018 a Curții Supreme de Justiție se menționează că la data de 04 iunie 2018, în adresa intimă, Corina Mardari, a fost expediată copia recursului declarat de Cristina Candeba, reprezentată de avocatul Dumitru Cojocari, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă, intimata Corina Mardari nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință la recursul declarat de Cristina Candeba, reprezentată de avocatul Dumitru Cojocari, în termenul stabilit.

Revizuenta Corina Mardari a specificat că motivul nedeunerii referinței îl constituie faptul că nu a recepționat copia recursului, precum și oricare altă înștiințare din partea Curții Supreme de Justiție, fapt ce se demonstrează prin lipsa la dosar a avizului de recepție.

Din conținutul cererii de revizuire depuse de către Corina Mardari rezultă că revizuenta nu a invocat nici un temei de revizuire indicat la art. 449 Cod de procedură civilă, nefiind specificată nici norma legală în temeiul căreia revizuenta a declarat prezenta cerere de revizuire.

Cu referire la prevederile enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă că cele invocate de către revizuenta Corina Mardari în susținerea cererii de revizuire nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, or faptele invocate trebuie să aibă importanță esențială pentru justa soluționare a cauzei civile, adică să aibă putere decisivă asupra concluziei (hotărârii) instanței de judecată și să existe obiectiv pînă la pronunțarea hotărârii, fapt ce la caz nu se atestă.

Cu referire la argumentul revizuintei Corina Mardari precum că nu a recepționat copia recursului declarat de către recurenta Cristina Candeba împotriva deciziei din 23 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, precum și oricare altă înștiințare din partea Curții Supreme de Justiție, prin ce i-a fost lezat dreptul la apărare, Colegiul reține următoarele.

Neprezentarea referinței de către intimat nu constituie o circumstanță sau o faptă esențială pentru soluționarea cauzei. Or, prezentarea referinței de către intimat în cadrul examinării recursului este un drept procedural de care beneficiază acesta, iar neprezentarea referinței în termenul stabilit condiționează examinarea recursului în lipsa acesteia.

Ori, în conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copie de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Totodată, Colegiul reține din actele și materialele cauzei că la 04 iunie 2018, în adresa intimatei, Corina Mardari, a fost expediată copia recursului declarat de Cristina Candeba, reprezentată de avocatul Dumitru Cojocari, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.10 vol. II), însă, intimata Corina Mardari nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință, la recursul declarat de Cristina Candeba, reprezentată de avocatul Dumitru Cojocari, în termenul stabilit.

Mai mult, copia recursului declarat de Cristina Candeba, reprezentată de avocatul Dumitru Cojocari a fost expediată în adresa intimatei, Corina Mardari la adresa indicată de aceasta în cererea de apel depusă de Corina Mardari (f.d.179 vol. I), precum și în cererea de revizuire (f.d.38 vol. II), și anume or. Codru, str. Padurilor, 6, Cooperativa de vile „Primăvara”, casa nr. 87.

Totodată, Colegiul relevă că prin citație sunt înștiințați participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

Colegiul respinge argumentul revizuintei Corina Mardari că i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, pe motiv că aceasta nu a fost înștiințată de către instanța de recurs despre depunerea și examinarea recursului declarat de Cristina Candeba împotriva deciziei din 23 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În contextul normelor citate mai sus, Colegiul relevă că invitarea participanților în proces la examinarea recursului, se impune doar în cazul în care se constată necesitatea expunerii de către participanți asupra problemelor invocate în cererea de recurs.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție indică că circumstanțe ce ar dicta necesitatea audierii participanților la proces, nu au fost stabilite. Respectiv, instanța de recurs a decis examinarea recursului declarat de Cristina Candeba împotriva deciziei din data de 23 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău în lipsa participanților la proces.

De altfel, examinarea cauzei în ordine de recurs în lipsa participanților la proces, nu poate fi calificată ca o limitare a dreptului de apărare și dreptului de acces la justiție, în condițiile când participanții la proces beneficiază de un ansamblu de pârghii legale întru realizarea drepturilor lor.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrative lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că revizuirea este o cale de retractare a hotărârii și nu de reformare. În cadrul revizuirii nu se verifică legalitatea și temeinicia hotărârii adoptate, ci în baza unor temeuri strict prevăzute de lege are loc redeschiderea procesului și aceste temeuri trebuie să fie obiective, reale și legale, ce s-ar încadra în prevederile art. 449 Cod de procedură civilă, de asemenea, aceste temeuri urmează a fi aplicate așa cum le-a determinat norma juridică respectivă.

Iar, o cerere care nu conține aceste temeuri nu poate fi examinată ca cerere de revizuire, fiind inadmisibilă încercarea de reexaminare a unei hotărâri irevocabile.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că motivele invocate în cererea de revizuire depusă de Corina Mardari nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 449 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Corina Mardari împotriva deciziei din 08 august 2018 a Curții Supreme de Justiție.

În conformitate cu art. 269-270, 453 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Corina Mardari, împotriva deciziei din 08 august 2018 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Candeba împotriva Corinei Mardari cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a

cheltuielilor de judecată și la acțiunea reconvențională depusă de Corina Mardari împotriva Cristinei Candeba și Societății cu Răspundere Limitată „Taxi Revoluție” cu privire la declararea nulă a contractului de împrumut.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Nina Vascan